

Sofia

1/2012

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON ASIAKASLEHTI
HELSINGFORS STADSMUSEUMS KUNDTIDNING

"Enemmän funkista, Reino!"

Design Helsinki-elokuvissa

Kertomuksia Pihlajamäestä

Lähiöhistoriaa kirjassa ja näyttelyssä

Made in Helsinki 1700–2012

Formgivningens djupa rötter i en diger utställning

04 Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä -näyttely kutsuu Keijo Teihin ja muiden pihlajämäkeläisten luo kuulemaan muistoja arjesta ja asumisesta lähiössä.

Kuva: Lidia Tirri 2010.

10 Menneisyyteen voi tutustua myös leipoen kuten Palmian keittiömestarit Sederholmin talon historiallisten kahviloiden herkuja valmistellessaan.

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo / Juho Nurmi.

13 Utställningen Made in Helsinki har många nya synvinklar på stadens designhistoria och presenterar till exempel ett taffelpiano tillverkat av E. G. Granholms fabrik på 1830-talet.

Bild: Helsingfors stadsmuseum / István Bolgár och Juho Nurmi

- 04 Museo näköalapaikalla
- 06 ”Enemmän funkista, Reino!”
- 10 Uunituoretta vuosisatain takaa
- 12 Museo valokeilassa
- 13 Made in Helsinki
- 16 No Exit – kuvassa kaupunki
- 17 Kokoelmakeskusten kuulumisia
- 18 Tutkijan työpöydältä
- 20 Uutisia
- 22 Brief in English
- 23 Tapahtumakalenteri tammi–elokuu 2012
- 24 Museot ja näyttelyt

Muotoilun ja pääkaupungin juhlaa

Museon oma satavuotisjuhla jäi taakse, mutta edessä on uusi juhluvuosi, vieläpä kaksinkertainen: Helsinki täyttää 200 vuotta pääkaupunkina ja on samalla maailman muotoilupääkaupunki eli World Design Capital. Kaupunginmuseum on innolla mukana molemmissa juhlissa ja tarjoaa poikkeuksellisen runsaan ja monipuolisen ohjelman.

Museon designpääkaupunkivuoden aloittaa helmikuussa *Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä* -näyttelysarja. Museo jalkautuu lähiöön ja antaa puheenvuoron 50 vuotta täyttävän Pihlajamäen asukkaille, jotka kertovat arjesta ja asumisesta modernien julkisivujen takana.

Niin ikään helmikuussa avautuu Sofiankatu 4:ssä designpääkaupunkivuoden näyttely ”*Enemmän funkista, Reino!*” – *Design Helsinki-elokuvissa*. Se esittelee muotoilua ja arkkitehtuuria, pukuja ja lavastuksia 1930–60-lukujen helsinkiläiselokuvissa hausalla ja kekseliällä tavalla.

Helsingin pääkaupungiksi korottamisen 200-vuotisjuhlaa kunnioittaa Virka Gallerian *Pää ja sydän* -näyttely,

jossa kaupunginmuseum on mukana. Pääkaupungin juhlaan liittyy myös jo perinteinen Helsinki-viikon historiallinen pop up -kahvila Sederholmin talossa, tällä kertaa otsikolla *Café Empire*.

Helsinki-päivänä 12.6.2012 kaupunginmuseum designpääkaupunkivuosi huipentuu, kun Hakasalmen huvilassa avataan *Made in Helsinki 1700–2012* -näyttely. Se tuo esille museon kokoelmien aarteita, tunnettuja ja vähemmän tuttuja helsinkiläisiä designtuotteita ja tekijöitä 1700-luvulta nykypäivään.

Antoisaa juhluvuotta – oikein kaksin verroin!

Tiina Merisalo
museumjohtaja

Edessä on
kaksinkertainen
juhluvuosi.

Vi står inför
ett dubbelt
jubileumsår.

Stadsmuseet hyllar design och huvudstaden

Museets egen hundraårsfest är förbi, men vi står inför ett nytt jubileumsår, t.o.m. ett dubbelt sådant! Helsingfors firar sina 200 år som huvudstad och är samtidigt världens designhuvudstad, World Design Capital. Stadsmuseet tar entusiastiskt del i båda jubileer och erbjuder ett synnerligen digert och månsidigt program.

Museets designhuvudstadsår inleds i februari med utställningsserien *Plats med vy – berättelser från Rönnebacka*. Museet tar fotfäste i en förort och låter invånarna i det 50-åriga Rönnebacka säga sitt och berätta om sin vardag och boende bakom moderna fasader.

I februari öppnas även på Sofiegatan 4 en ny utställning designåret till ära: ”*Mer funkis, Reino!*” – *Design i Helsingforsfilmer*. Den presenterar på ett roligt och uppfinningsrikt sätt formgivning och arkitektur, kostymer och scenografi i helsingforsfilmer från 1930–60-talen.

Helsingfors 200-årsjubileum som huvudstad hedras i Virka Galleriets utställning *Huvud och hjärta*, som förbe-

reds i samarbete med stadsmuseet. Huvudstadens historia präglar också Helsingforsveckans historiska pop up -kafé i Sederholmska huset, i år under rubriken *Café Empire*.

Stadsmuseets designhuvudstadsår når sin kulmen på Helsingforsdagen 12.6.2012, då utställningen *Made in Helsinki 1700–2012* öppnas i Villa Hagasund. Den presenterar skatter ur museets samlingar, kända och okända helsingforsiska designprodukter och deras skapare från 1700-talet till våra dagar.

Jag önskar Er ett njutbart jubileumsår – dubbelt!

Tiina Merisalo
museidirektör

Museo näköalapaikalla

Pihlajamäkeläisten tarinat johdattavat Helsingin lähiöiden vaiheisiin kirjassa ja näyttelyssä, jotka ovat osa kaupungin-museon designpääkaupunkivuoden ohjelmaa.

TEKSTI: JARI HARJU, TUTKIJA

Lidia Tirri 2010

Seni ja Piitu puhaltavat saippuakuplia.

Vuonna 2012 Pihlajamäki täyttää 50 vuotta ja myös kaupunginmuseo kääntää katseensa lähiöihin. Museo julkaisee tammikuussa 2012 kirjan *Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä* ja koostaa Pihlajamäen asukkaiden tarinoista myös valokuvanäyttelyn, josta osa on alkuvuodesta esillä Pihlajamäessä ja Viikin kirjastossa. Kokonaisuena näyttely avautuu toukokuussa Sederholmin talossa.

Näyttely ja kirja ovat toimittaja Kristiina Markkasen ja valokuvaaja Lidia Tirrin työn tulos. He päättivät selvittää, mitä pihlajamäkeläiset itse ajattelevat keskustelua herättäneestä asuinalueestaan. Markkasta ja Tirriä kiinnosti, millaisena asuinympäristönä asukkaat ovat

Pihlajamäen kokeneet ja mitä mieltä he ovat asunnoista, jotka ovat saaneet osakseen sekä ankaraa arvostelua että kiitosta. Haastattelut ja valokuvat kutsuvat kurkistamaan pihlajamäkeläisten koteihin ja istumaan olohuoneen nojatuoliin kuulemaan asukkaiden tarinoita.

Asukkaiden ääni kuuluviin

Professori Kirsi Saarikangas vertaa kirjassa asukkaiden kertomuksia julkiseen lähiökeskusteluun. Pihlajamäki ja muut lähiöt herättivät 1960-luvulta alkaen kriittistä keskustelua, joka leimasi alueet suunnittelultaan huonoiksi ja ympäristöltään ikäviksi. Asiantuntijat, poliitikot ja journalistit hallitsivat kiihkeää kirjoittelua, jonka alle asukkaiden omat myönteiset kokemukset hukkuivat.

Toki Pihlajamäellä on ollut alusta asti myös puoletapuhujia, ja viimeistään 1990-luvulta lähtien sen suunnittelu on saanut ansaittua tunnustusta. Vuonna 2007 Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi Pihlajamäen suojelun asemakaavalla.

Kirja ja näyttely antavat yleisölle mahdollisuuden arvioida itse lähiöiden merkitystä. Pihlajamäki on moderni kaupunkiympäristö, niin hyvässä kuin pahassa. Yksille se on välietappi, josta katsellaan, millaisia muita asuinmiljöitä Helsinki tarjoaa. Toisille Pihliksestä on tullut rakas kotiseutu, josta muuttaminen ei tulisi mieleenkään. Ja on varmasti niitäkin, joille Pihlajamäki ostareineen on vain yksi kasvoton lähiö muiden joukossa.

Helsingin kaupunginmuseolle pihlajamäkeläisten kertomukset ovat tallentamisen arvoisia. Museon kokoelmissa ja toiminnassa keskustan vanhat korttelit nousevat usein pääosaan. Vähemmälle huomiolle jäävät vuoden 1946 suuressa alueliitoksessa Helsinkiin liitetyt alueet, joille 1950-luvulta lähtien on noussut lähiöitä. *Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä* ei ole vain yhden kaupunginosan paikallishistoriaa. Kirja ja näyttely kertovat jotakin hyvin olennaista ja tärkeää koko Helsingin lähimenneisyydestä, tarinoita, joita ilman kaupungin historia jää vajaaksi ja epäselväksi.

LIDIA TIRRI 2010

Alkuperäinen kaapisto
Impi Peltolan keittiössä.

Outi ja Matti Kostetin
olohuone.

LIDIA TIRRI 2010

Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä

Pihlajamäessä 4.2.–26.2. • Viikin kirjastossa 8.3.–18.4. ma–to klo 9–20, pe 9–18, la klo 10–16.
• Sederholmin talossa 12.5.–26.8.2012 ke–su klo 11–17, to klo 11–19. Vapaa pääsy.

LIDIA TIRRI 2010

Maasälväntie 5–9.

"Enemmän funkista, Reino!"

Design Helsinki-elokuviissa

Kaupunginmuseon designpääkaupunkivuoden käynnistää helmikuussa näyttely, joka avaa silmät nostalgisten Helsinki-elokuvien huikealle visuaaliselle maailmalle ja sen tekijöille.

TEKSTI: EVA PACKALÉN, TUTKIJÄ

"Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyn kuraattori, elokuvalavastaja Minna Santakari, tuo Sofiankatu 4:ään entisajan Helsinki-elokuvien glamouria: punaista, kultaa ja Ester Toivosen säihkyvän hymyn.

"Enemmän funkista, Reino!" on kaupunginmuseon ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston KAVA:n yhteistyössä tuottama Helsingin designpääkaupunkivuoden näyttely. Innoitus näyttelyn omalaatuiseen nimeen on saatu repliikistä Glory Leppäsen ohjaamassa elokuvassa *Onnenpotku* (1936). Tässä näyttelyssä kaupunginmuseon päärakennuksen, Sofiankatu 4, upea jugendtyylinen Sonckin sali verhoutuu vanhojen elokuvateatterien tyyliin punaiseen ja kultaan. Näyttelyn esineet, valokuvat ja elokuvakatkkelmat esittelevät muotoilua ja kaupunkikuvaa Helsinki-elokuviissa 1930-luvulta 1960-luvulle. Tarkastelun kohteena on myös elokuvan vähemmän tunnettujen ammattilaisten, elokuvalavastajien ja pukusuunnittelijoiden, työ.

Elokuvalavastaja museossa

"Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyn käsikirjoitus ja näyttelysuunnittelu ovat elokuvalavastaja Minna Santakarin käsialaa. Hän on elokuva-alan monitaituri, joka on ollut mukana suunnittelemassa monia näyttelyitä. Minna Santakari on kirjoittanut yhdessä Outi Heiskasen kanssa suosittu tietokirjan *Asuuko neiti Töölössä? Elämää elokuvien Helsingissä* (Teos 2004, 2009).

Olet lavastanut useita kotimaisia elokuvia, muun muassa Onnen maan (1993), Ihanat naiset rannalla (1998), Koirankynnen leikkaajan (2004) ja Risto Räppääjän (2008). Miten päädyit rakentamaan myös museonäyttelyitä?

Olen ollut aina hyvin kiinnostunut historiasta ja aloitin aikoinani opintoni Helsingin yliopiston taidehistorian laitoksella. Lopulta päädyin kuitenkin Taideteolliseen korkeakouluun lavastustaiteen osastolle. Kulttuurihisto-

ria on varsin innostavaa, ja epookkielokuvia tehdessähän pääsee paneutumaan aika laaja-alaisesti kaikenlaisiin elämän ilmiöihin. Mitään rajaa en oikeastaan koe. Olen tehnyt aina paljon yhteistyötä museoihmisten kanssa, ja siitä on sitten lyhyt matka näyttelysuunnitteluun.

Elokuvan ja muotoilun kultakausi

"Enemmän funkista, Reino!" -hanke ulottuu ajallisesti elokuvan kultakaudelta 1930-luvulta 1960-luvulle. Miksi tämä näyttelyn aiheeksi valittu ajanjakso on kiehtova sekä Helsingin, elokuvan että muotoilun näkökulmasta?

Ajanjakso on jännittävä, koska se kattaa koko kotimaisen elokuva-alan toistaiseksi tuotteliaimman kauden, jolloin tapahtui paljon kiinnostavia asioita. Kaupunkielokuvia-kin tehtiin runsaasti ja niissä peilattiin hauskasti Helsingin kasvua ja muutosta.

Funkis löi läpi Suomessa 1930-luvulla ja se näkyi voimakkaasti esimerkiksi Töölössä, kun kaupunki kasvoi pohjoiseen päin. Töölöntorin tienoo on oikea funkiksen manifesti, aika ehjä miljöö, joka taltioitiin heti tuoreeltaan elokuviin. Elokuvantekijät aivan hullaantuivat funkismiljöihin, ja moni myös muutti itse Töölöön. 30-luvun leffoissa uusi kaupunkikuva on hienosti esillä esimerkiksi Valentin Vaalan *Miehekkeessä* (1936). Lavastajana elokuvassa toimi Ossi Elstelä. Hän siis suunnitteli komeat interiöörit, joissa on havaittavissa kunnianhimoisia art déco -pyrkimyksiä. Näen niissä häivähdyksiä Hollywoodin isoista 30-luvun tuotannoista kuten elokuvasta *Grand Hotel* (1932).

Mutta näyttelyn ajanjakso on pitkä ja siihen mahtuu monenlaista. Sotien ajan viihdepainotteinen elokuva on tuttu juttu, ja Valentin Vaala jatkoi silloinkin kiinnostavien kaupunkielokuvien parissa. *Dynamiittityttö*- ja *Vuokrasulhanen*-elokuvien tähtenä oli Vaalan nokkelasainen käsikirjoittajatoveri Lea Joutseno.

50-luvulla elokuvissa kommentoitiin hauskasti muotoiluasioitakin. Tällaiset teemat ovat kiinnostaneet ohjaaja Matti Kassilaa. Elokuvassa *Isän vanha ja uusi* (1955) lavastaja Aarre Koivisto sai herkkuisen tehtävän suunnitella kaksi toisistaan selvästi poikkeavaa kotia, joilla oli keskeinen merkitys elokuvan päähenkilöiden elämänarvojen ja tapojen luonnehtijoina. Elokuvassa päähenkilö-arkkitehdin ex-vaimo jää asumaan avioparin perintöhuonekaluilla sisustettuun vanhaan kotiin, joka henkii vakaita kulttuuriarvoja. Uusi vaimo taas haluaa modernin kodin. Kevytkenkäisen vaimon innostusta uuteen designiin irvailaan elokuvassa olan takaa, mutta hyväntahtoisesti toki. Kodissa nähdään Tapio Wirkkalan ja Lisa Johansson-Papen uusimmat valaisimet.

Kassilan *Komisario Palmu* -elokuvat ovat aivan oma, hauska lukunsa kaupunkielokuvia käsiteltäessä. Nehän

SUOMI-FILMI OY -KOKOELMA / KAVA

Mieheke-elokuvaa kuvataan Töölöntorin tienoilla 1936.

SUOMI-FILMI OY -KOKOELMA / KAVA

Lavastaja Ossi Elstelän suunnittelema *Mieheke*-elokuvan (1936) interiöörit rakennettiin Haagan työväentalon saliin, jota käytettiin elokuvastudiona.

SUOMI-FILMI OY -KOKOELMA / KAVA

Dynamiittityttö-elokuvan (1944) päähenkilö Marja (Lea Joutseno) saa lounasseuraa Raken talon terassiravintolassa (Bulevardi 2).

Nuori vaimo on hankkinut kotiinsa trendikkäitä valaisimia kuten Lisa Johansson-Papen Madame-pöytävalaisimen elokuvassa *Isän vanha ja uusi* (1955).

Elokuvassa *Kaasua, komisario Palmu!* (1961) taiteilija Kurt Kuurnan (Pentti Siimes) ateljeeasunnosta on mainio kaupunkinäköala – lavastajan valokuvafondilla luoma illuusio sekä.

Rouva Skrofin asuintalon portaikko rakennettiin Fennada-Filmin studioon elokuvassa *Kaasua, komisario Palmu!* (1961). Kuvassa keskellä ohjaaja Matti Kassila. Vasemmalla kaiteeseen nojailee lavastaja Ensio Suominen.

Jörn Donnerin *Täällä alkaa seikkailu* -elokuvan (1965) naispäähenkilö, ruotsalainen pukusuunnittelija Anne (Harriet Andersson) miettii, miksi tulikaan Helsinkiin...

ovat suurellekin yleisölle varsin tuttuja ja valtavan rakastettuja. Mika Waltarin rikosromaanien Helsinki saa niissä hienon tulkinnan, ja niissäkin sekoitetaan hauskaasti faktaa ja fiktiota. Senaatintorin poliisiasemahan esimerkiksi oli kaikille sen ajan helsinkiläisille tuttu paikka, jota nyt kansoittivat tutut näyttelijät – paitsi että poliisiaseman sisätiloissa ei koskaan kuvattu, vaan interiöörit rakennettiin studioon.

Uusi aika muutti maisemat ja vei studiot

Monissa leffoissa pohdittiin 1960-luvulla yllättävänkin paljon kasvavan kaupungin rakentamisen haasteita. Uusi arkkitehtuuri, tai oikeastaan rakentamisen tapa, on niissä usein kritiikin kohteena. Jörn Donnerin ja Maunu Kurkvaaran 60-luvun arkkitehtielokuvissa tuskailaan luovan työn rajoituksia ja talouden ylivaltaa, mikä vaikuttaa vieläkin varsin ajankohtaiselta... Ja Risto Jarvahan oli todella kiinnostunut kaupungin muutoksesta ja osallistui monilla dokumentti- ja fiktioelokuvillaan keskusteluun siitä, millainen olisi hyvä urbaani elinympäristö.

Elokuva-alan kannalta 1930–60-luvut on ajanjakso, jolloin studiokulttuuri vakiintui ja lopulta vähitellen kuihtui pois eli koettiin tavallaan voimakas ylämäki ja sitten hurja alamäki. Suomen Filmitoimintasuojan studiot avattiin Liisankatu 14:ssä 1945, ja ne olivat silloin Pohjoismaiden suurimmat. Elokuvanteko oli jäsentynyt ja hyvin ammattimaista. Tuotantomäärät olivat suurimmillaan 1950-luvulla.

Television yleistyttyä 1960-luvun alussa alkoi tämän työtavan hiipuminen ja suuret studiot joutuivat lopettamaan. Monet elokuvantekijät siirtyivät Yleisradion ja uuden televisiotoiminnan palvelukseen. Elokuvan pariin aika toi aivan uuden tekijäpolven, jonka työtavat ja ote elokuvantekoon olivat pakostakin aivan erilaiset kuin ennen. Silloin saimme myös uusia filmitähtiä, kuten ihanat Kirsti Wallasvaaran ja Kristiina Halkolan.

Kuvitellun kaupungin lumous

Näyttelyssä on keskitytty näytelmäelokuviin. Miksi halusit painottaa niitä etkä Helsingistä tehtyjä dokumenttielokuvia? Fiktion painottaminen liittyy tämän hankkeen leikkisään luonteeseen. Fiktioelokuvat tarjoavat kiehtovan väylän, jonka avulla voidaan tarkastella tosielämän käsityksiä siitä, minkälainen kaupunki on, millaisena se nähdään ja millainen sen haluttaisiin olevan. Kuvitteelliset tarinat peilaavat tosielämää jännittävän vinosti ja paljastavat yllättäviäkin arvostuksia ja asenteita.

Tämä liittyy myös elokuvalavastukseen, joka on juuri sitä kuvitteellisen maailman luomista. Kuvauspaikoista muodostetaan haluttu kokonaisuus, jota täydennetään studioon rakennetuilla interiööreillä. Kokonaisuus on fiktiota, joka käyttää todellisuuden palasia hyväkseen. Fiktioelokuvat kertovat siitä, miten on leikitty erilaisia tarinoita todellisen kaupungin sisällä.

Kotimaisen elokuvan unohdetut mestarit

Elokuva-alan ammattilaisista lavastajien työtä on ehkä dokumentoitu vähiten. Keitä lavastajia haluat nostaa esille näyttelyssä?

Haluaisin nostaa 1930-luvulta esille jo mainitun Ossi Elstelän, joka oli myös näyttelijä ja jonka ura jatkui myöhemmin ohjaajana. Hannu Leminen lavasti useita upeita satuepookkielokuvia kuten *Kulkurin valssin* (1941). Hänellä oli myös merkittävä ura ohjaajana. *Valkoiset ruusut* -elokuva (1943) on usein pidetty hänen parhaimpanaan. Sen hän sekä ohjasi että lavasti.

1950-luvulta on muistettava Aarre Koivisto, joka oli pitkään Suomen Filmitoimintasuojan palveluksessa ja siirtyi sitten MTV:hen. Samalla vuosikymmenellä aloitti myös Ensio Suominen, joka puolestaan siirtyi 1960-luvulla Yleisradioon. Hän oli harvinaisen monipuolisesti lahjakas, omaperäinen lavastustaiteilija. Oli tietysti paljon muitakin kiinnostavia tekijöitä.

"Enemmän funkista, Reino!" – design Helsinki-elokuvissa

Sofiankatu 4. Auki 15.2.2012–13.1.2013 ma–pe klo 9–17, to klo 9–19, la–su klo 11–17. Vapaa pääsy.

Uunituoretta vuosisatain takaa

Kesäkuussa Sederholmin talon historiallisessa kahvilassa maistellaan 1800-luvun alkupuolen leivonnaisia. Harvinaiset herkut syntyvät jälleen kaupunginmuseon ja Palmian yhteistyönä.

TEKSTI: JERE JÄPPINEN, TUTKIJAT

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / JUHO NURMI

Palmian keittiömestarit Markku Manninen ja Antti Mikkela tuovat menneiden aikojen unohtuneet leivonnaiset nykypäivän herkuttelijoiden maisteltaviksi.

Helsinki-viikon historialliset kahvilatapahtumat Sederholmin talossa ovat olleet menestyksiä jo neljänä kesänä. Vuonna 2008 tarjolla oli kustavilaisen ajan leivonnaisia 1700-luvun jälkipuolelta, sitten Ruotsin ja Venäjän leivontaperinteet kohtasivat Café 1809:n tiskillä. Café Ehrensward juhlisti Viaporin merilinnoituksen perustajan 300-vuotisjuhlaa yhtä vanhojen reseptien mukaan tehdyin maku-paloin, ja viime kesänä nautittiin 1900-luvun alun kahvileipiä Anna Olsonin urauurtavista keittokirjoista.

Notkuvan herkkupöydän taustalla on kuukausien tutkimus- ja kehitystyö sekä kuumeisesti ahertava keittiö. Ensimmäisen museon tutkija penkoo van-

hoista keittokirjoista ajalleen tyypillisiä, makunystyröitä kutkuttavia reseptejä ja tulkitsee niiden oudot mitat, ainekset ja työtavat. Sitten Palmian keittiömestarit kehittävät reseptit suurtaloudessa toimivaan muotoon. Lopulta Palmian kokous- ja juhlapalveluiden keittiö tuottaa historialliseen kahvilaan reilun viikon aikana 3 000–4 000 leivonnaisannosta.

Keittiömestarit sukeltavat menneisyyteen

Palmian tuotesuunnittelija, keittiömestari-kondiittori Antti Mikkela ja kokous- ja juhlapalveluiden keittiöpäällikkö, keittiömestari Markku Manninen ovat kohdanneet monia mielenkiintoisia haasteita tarttuessaan historiallisiin leivontaresepteihin.

– Ensimmäinen kokeilu tahtoo olla hakuammuntaa, koska vanha resepti ei useinkaan muistuta mitään tuttua

leivonnaista. Vasta vähitellen reseptin idea valkenee ja tuote hahmottuu, kertoo Antti Mikkeli.

Historialliset reseptit tarjoavat tavan takaa päänvaivaa ja yllätyksiä. Käytöstä jääneille ainesosille on keksittävä korvikkeita – otettava vaikkapa voita munuaisrasvan sijaan. Tututkin ainekset olivat muinoin erilaisia, mikä vaikuttaa leivonnaisten makuun ja rakenteeseen. Nykyisiä karkeammat jauhot tuovat rouheutta, vähemmän puhdistettu ruskea sokeri aromikkuutta. Munien määrässä tulee helposti haksahdettua, koska entisajan munat olivat tehojalostettujen kanojen tuotoksia pienempiä. Oma lukunsa ovat paistolämmöt ja -ajat, joista puu-uunikauden reseptit eivät anna kuin epämääräisiä vihjeitä.

Varsinaisena työvoittona ovat Markku Mannisen mieleen jääneet viime kesän Café Olsonin tappioleivät, joiden satavuotias resepti jätti lyhytsalaisuudessaan paljon tulkinanvaraa. Valkuaisvaahtoon perustuvien sitruunaisten pikkuleipien herkullinen, pinnalta rapea ja sisältä sitkeä rakenne löytyi vasta lukuisien kokeilujen ja vertailujen kautta. Vaivanäkö kannatti: tappioleistä tuli kahvilassa menestys.

Historiallisista resepteistä heijastuu unohtunut maku-maailma, joka toisinaan antaa uusia oivalluksia ruokamattilaisellekin. Antti Mikkeli suosikkeja vuosien varrelta ovat muun muassa Café Ehrensärdissä tarjolla olleet 1700-luvun lihapasteijat, joissa maistuvat eksoottisesti muskottikukka, kaneli ja korintit, sekä 1600-luvulta periytyvä ruusuvedeltä tuoksuva pähkinäleivos. Markku Manninen mieltä Anna Olsonin maultaan pelkistettyyn lohipiiraaseen ja 1700-luvun kirvelileivokseen, jossa nykyisin vähän käytetyn yrtin hennon lakritsainen aromi pääsi oikeuksiinsa.

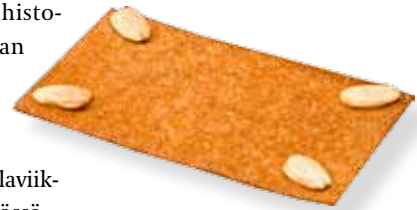
Kaukaa menneisyydestä löytyneet leivonnaiset ovat maistuneet mainiosti historiallisten kahviloiden asiakkaille. Suosituimmat reseptit on liitetty myös Palmian muiden kahviloiden valikoimiin. Tavanomaisten kahvileipien joukosta saattaa siksi joskus löytää 1600–1700-lukujen resepteihin perustuvia herkkuja kuten yrtti-parapiirasta, sitruunapiirasta, porkkana-mantelitorttua ja karvaisleivoksia.

Kuhinaa keittiössä

Kesäkuun alkupuoli on kiireinen Palmian kokous- ja juhlapalveluissa, ja historiallisen kahvilatapahtuman osuinen samaan aikaan venyttää pienen keittiön suorituskyvyn äärimmilleen. Jotta kahvilan myyntipöydässä olisi jatkuvasti täysi valikoima leivonnaisia, täytyy palkata lisätyövoimaa, suunnitella työprosessit huolella ja aikatauluttaa uunien käyttö ja kuljetukset tarkoin.

– Kahvilaviikko herättää nostalgisia muistoja vuositani ravintolakeittiössä: työpäivät alkavat klo 4–5:n aikaan aamulla ja jatkuvat kiihkeinä lähelle kahvilan sulkemisaikaa kuudelta, kertoo Markku Manninen.

Keittiöväen kunnia-asia on tehdä historialliset leivonnaiset mahdollisimman suurelta osin käsityönä ja toimittaa kahvilaan jatkuvasti tuoretta, laadukasta tavaraa tuhansien asiakkaiden iloksi. Raskaudesta huolimatta kahvilaviikko on odotettu tapahtuma myös keittiössä.

Ensi kesänä Café Empire

Kaupunginmuseon ja Palmian historiallisten kahvilatapahtumien sarja jatkuu kesäkuussa 2012. Tällä kertaa muistetaan Helsingin korottamista Suomen pääkaupungiksi 200 vuotta sitten ja kahvitellaan nuoren pääkaupungin tyyliin. Tuohon aikaan 1800-luvun alkupuolella kahvilakulttuuri alkoi kukoistaa Helsingissä yritteliäiden sveitsiläisten sokerileipurien perustaessa kaupunkiin useita konditorioita. Kodeissa leivonnaisherkuja oli tarjolla paitsi kahvipöydässä myös jälkiruokina. Aikakauden keittokirjoista valikoituja leivoksia ja kaakkuja voi maistella Sederholmin talon Café Empiressä nauttien upeista näkymistä Senaatintorille. Tyylinmukainen musiikki vie mielen kahdensadan vuoden taa...

Café Empire

Sederholmin talo, Aleksanterinkatu 18
Auki 9.–17.6.2012 päivittäin klo 11–18.

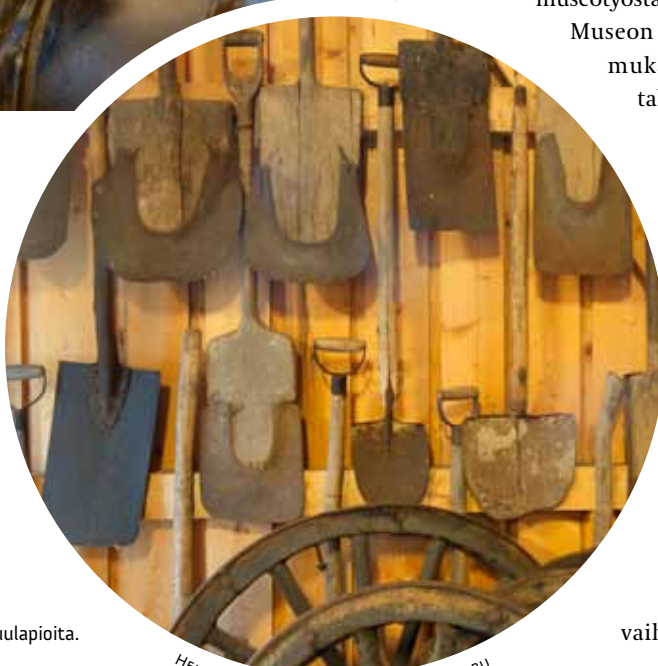
Maatalousmuistoja Helsingin kupeessa

Kehä III:n sisäpuolella voi tutustua satavuotiaaseen puimakoneeseen ja hevosvetoiseen kirjastoon – vierailemalla Vantaan maatalousmuseossa.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SAKARI KIURU

Museon aarre on lokomobiili, höyrykäyttöinen voimakone vuodelta 1912.

Maatalouden eilispäivää: rautaterällä vahvistettuja puulapioita.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SAKARI KIURU

Vantaan maatalousmuseon punaiset latorakennukset kätkevät sisäänsä monta tarinaa entisen Helsingin maalaiskunnan ajoilta. Vantaankoskella sijaitseva kaksikielinen museo toimii energisten vapaaehtoisten voimin, jotka jatkavat jo vuonna 1882 perustetun Helsingin Lantmannagillerf Vanda -yhdistyksen työtä.

Museotoiminta alkoi 1986, kun vanha maatalousyhteisö ja siitä kertova esineistö tuntuivat katoavan silmissä. Yhdistys päätti tallentaa edustavan kokoelman vantaalaista menneisyyttä jälkipolville. Reilussa 20 vuodessa toiminta on kasvanut ja maatalousmuseosta on muodostunut elävä paikallismuseo, jossa yhteisöllisyys korostuu. Museon hyväksi tekee aktiivisesti työtä 20–30 ihmisen ydinryhmä. Lisäksi mukana on vaihteleva joukko museotyöstä kiinnostuneita, kaikkiaan noin 200 ihmistä.

Museon toiminnasta vastaavan Gustav Härmälän mukaan yhdistys on syystäkin ylpeä hyvästä talkoohengestä.

Maaseudun esineitä ja kylien tarinoita

Museon näyttely koostuu maatalousvälineistä, koneista ja arkiesineistä. Perusnäyttely kertoo maaseudun elämästä ja maatalouden muutoksesta koneistumisen myötä. Näyttely tehdään omin voimin, kuten isompien ryhmien opastuksetkin. Yksi kokoelman helmistä on lokomobiili vuodelta 1912. Tämä puuta polttoaineena käyttävä höyryvoimakone pyöritti Hämeenkylässä talojen puimakoneita vielä sotien jälkeen.

Lisäksi museossa esitellään vuosittain vaihtuvassa erikoisnäyttelyssä jokin Vantaan

Vantaan maatalousmuseo • Nybackankuja 2

Auki lokakuusta huhtikuuhun sopimuksen mukaan sekä toukokuusta syyskuuhun ma–pe 10–15. Pääsymaksu aik. 4 €, lapset 2 €. Puh. 09 853 4670 / 050 341 4646, info@vantaanmaatalousmuseo.fi, internet www.vantaanmaatalousmuseo.fi. Museoon pääsee Helsingistä busseilla 474, 474V ja 451 sekä Vantaan busseilla 43, 51, 53, 55 ja 57.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SAKARI KIURU

Vantaan maatalousmuseon uudisrakennukset kohosivat talkoovoimin.

vanhoista kylistä. Kesään 2012 museossa jatkuu Hanabölen kylän elämästä kertova näyttely. Kylien asukkaat osallistuvat innokkaasti erikoisnäyttelyiden valmisteluun.

Emil ja Maiju

Yhdistykselle suuri ponnistus oli kahden museorakennuksen rakentaminen 2000-luvulla, mikä toi uutta vauhtia toimintaan. Talot nousivat osin museon innokkaan ystäväjoukon talkootyönä. Rakennushanke lähti liikkeelle vuonna 2000 ja Emil-niminen rakennus valmistui ensimmäisenä 2006.

Nostalgiset, punamullan väriset rakennukset nimettiin Övre Nybackan kartanon viimeisen isäntäparin, Emil ja Maiju Rosenströmin, mukaan. Museon perusnäyttely on Emilin alakerrassa. Yläkerrasta voi kesäisin vuokrata juhla- ja kokoustiloja, joita on myös ympäri vuoden auki olevassa Maijussa.

Syksyisin maatalousmuseolla vietetään sadonkorjuu- ja museopäivää, joka on vuoden kohokohta. Koko perheen sadonkorjuujuhla kerää joka vuosi jopa tuhataipäisen yleisön. Museolla on myös suoramyntiä, vanhojen maatalouskoneiden esittelyä ja tietenkin arpajaiset.

Uudenmaan museot verkkoon

Maakuntamuseotutkija vieraili syksyllä Vantaan maatalousmuseossa yhdessä työryhmänsä kanssa, joka valokuvasi ja keräsi tietoa museon toiminnasta. Jo 60 museota on valokuvattu osaksi Helsingin kaupunginmuseon hallinnoimaa hanketta, jonka tuloksena julkistetaan vuoden 2012 aikana Uudenmaan museoportaali. Museot saavat käyttöönsä ammattikuvaajan ottamat valokuvat, ja verkkosivuille koottu kattava tietopaketti takaa paikallismuseoille entistä paremman näkyvyyden myös suuren yleisön silmissä.

Eero Salmio

maakuntamuseotutkija

Stadsmuseets största utställning under World Design Capital-året presenterar helsingforsiska hantverkare och företag under 300 års lopp.

TEXT: ELINA KALLIO, INTENDENT

Made in Helsinki

HELSINGFORS STADSMUSEUM / ISTVÁN BOLGÁR OCH JUHO NURMI

En konserverad svart kapotthatt med en uppstoppad kolibri från 1890-talet.

Utställningstexterna börjar vara stiliserade och museipedagogisk verksamhet planeras samtidigt som konservatorerna utreder behovet av befuksning i Villa Hagasund. Förberedelserna för utställningen *Made in Helsinki* är i gång. WDC-årets huvudutställning öppnas på Helsingforsdagen den 12 juni 2012.

Formgivningsårets tema *Embedded Design* betyder 'design som en del av livet'. Temat vill vidga begreppet design och visa design i vardagen. Enligt temat lyfter *Made in Helsinki* fram mästare som designade sina produkter på 1700- och 1800-talet – 200 år innan begreppet design föddes – samt visar 1900-talets vardagliga design från metallsängar till barnens vinteroveraller.

Ett utställningsprojekt får sin start när ett tema på ett eller annat sätt blir aktuellt. Det helsingforsiska hantverket och den senare industriella tillverkningen i staden var ett självklart tema för stadsmuseet under World Design Capital-året. När utställningstemat är fastslaget börjar forskarna kartlägga samlingarna ur den valda synvin-

Hopeisen liemikauhan leimat kertovat sen olevan helsinkiläisen kultaseppämestarin Märten Fahlströmin tuotantoa vuodelta 1792.

HOPEAKAUHA JA TALVIHAALARI – HELSINKILÄISTÄ MUOTOILUA

Teksti: Elina Kallio, intendentti

Made in Helsinki, kaupunginmuseon World Design Capital -vuoden laajin näyttely, avataan Hakasalmen huvilassa Helsinki-päivänä 12.6.2012.

Helsinkiläisten käsityöläisten ja tehtaiden tuotanto on kaupunginmuseolle itsestään selvä näyttelyteema muotoilupääkaupunkivuonna. *Made in Helsinki* -projekti on avannut esinetutkijoille ja konservattoreille mahdollisuuden syventyä kokoelmassa oleviin Helsingissä valmistettuihin tuotteisiin.

Made in Helsinki kertoo niin kulta- ja puuseppämestareista, jotka muotoilivat tuotteitaan 1700- ja 1800-luvulla – 200 vuotta ennen kuin käsite design syntyi – kuin 1900-luvun arkidesignista. WDC-vuoden teeman *Embedded Design* 'design osana elämää' tavoitteena onkin nähdä design hyvän arjen tekijänä.

Kun avajaisiin on puoli vuotta, konservattorien, museomestarien ja tietysti näyttelysuunnittelijan työpäivät alkavat keskittyä näyttelyn tekniisiin ratkaisuihin. Näyttelyyn valitut ateljeepuvut ja hatut edellyttävät uusia vitriinejä, joiden suunnittelussa tarvitaan kaikkien tietotaitoa. Ennen avajaisia näyttelyn rakentamisessa ehtii vielä tulla kiirekin. Onneksi näyttelyn teemoja syventävä upea *Made in Helsinki* -julkaisu on jo niin pitkä, että itse näyttelyn tekemiseen voi keskittyä rauhassa.

Arkkipäivän designia: Anna ja Aino Piipari EasyBeasy-haalareissaan vappuna 1981. Marja Mykkäsen vuonna 1970 perustaman EasyBeasy Oy:n talvihaalari mullistivat lukuisien äitien ja lasten ulkoleikit. Kaupunginmuseo keräsi *Made in Helsinki* -projektia varten muistoja ja kuvia EasyBeasy-haalareista.

Made in Helsinki

Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13b. Auki 12.6.2012 – 31.8.2013 ke-su klo 11–17, to klo 11–19. Vapaa pääsy.

keln. Sökningar görs både i databaser och i eget samt kollegornas minne.

Donationer av tre förgyllarmästare

Made in Helsinki-projektet har gett stadsmuseets forskare och konservatorer möjlighet att ta en både bredare och djupare titt på helsingforsiska hantverkare och fabriker samt deras produkter. Möbelkonservatorn Ritva Mannermaa har fått fördjupa sina kunskaper om förgyllning. – Det har varit oerhört intressant, konstaterar hon.

Förgyllaren Akseli Savolainen grundade 1911 en egen verkstad som blev början på en nästan hundraårig historia av släkten Savolainens förgyllarverksamhet. Ritva Mannermaa har lyssnat på Akseli Savolainens intervju om arbetsmetoderna och verkstaden från år 1955 och jämfört det med hans sondotters, förgyllaren Ritva Savolainens berättelse om verksamheten femtio år senare. Akseli Savolainen donerade ett omfattande urval av sina verktyg till stadsmuseet och i samband med donationen bandades intervjun.

Akseli Savolainens son Reino började driva verkstaden efter sin far. När Reino Savolainen blev pensionerad donerade han också en del av sina verktyg till stadsmuseets samlingar. Den färskaste donationen fick stadsmuseet i höstas av tredje generationens förgyllarmästare Ritva Savolainen när Kultaus- och kehysliike R. Savolainens verksamhet upphörde efter 99 år.

Ritva Mannermaa började för sin del *Made in Helsinki*-projektet med att inventera de tre donationerna för att sedan kunna välja verktyg från varje generation till utställningen där ett helt rum har reserverats för förgyllarverkstaden.

Hur konserveras en kolibris vinge?

När de första objekten till utställningen har valts börjar konservatorerna omedelbart kartlägga konserveringsbehov för att hinna lösa till exempel hur man konserverar en uppstoppad kolibris vinge. Med den frågan fick textilkonservatorn Riikka Jäväjä hjälp från naturhistoriska centralmuseets konservatorer och nu väntar den lilla svarta hatten med en blåskiftande kolibri redan färdigpackad på transport till Villa Hagasund. Hatten med den exotiska dekorationen är tillverkad av Emma Krüll's Modeaffär vid Glogatan på 1890-talet. Den är vald till utställningen av föremålsforskaren Tiina Heino vars forskningsstema i *Made in Helsinki* är stadens kvinnliga modister.

Riikka Jäväjä och Tiina Heino har däremot själva fått fundera på hur man lyckas först fotografera och sedan i utställningen framställa en hatt som om den skulle sitta elegant på en sekelskiftesdams panna. Frågan har dock diskuterats livligt också vid kaffebordet i samlingscentret. I ett utställningsprojekt samarbetar forskare, konservatorer och utställningsarkitekter tätt speciellt när det gäller framställning. Konservatorernas kännedom om museiföremålens material och tillverknings teknik är avgörande när utställningsarkitekterna planerar framställningssätt och montrarna.

Allt på 14 rader

Fotografernas assistenter – det vill säga alla som råkat arbeta i samlingscentrena samtidigt – har fått hålla i styroxsivor för att hindra blixstens avspeglning på tafelpianots nypolerade mahognyyta. Förutom pressbilder behövs högklassiga foton av konserverade föremål till boken *Made in Helsinki* som ger en djupare insikt till utställningen. I stadsmuseets utställningar är alla texter på tre olika språk varför deras längd får vara högst 14 rader. Att sammanfatta ett utställningstema på 14 rader utgör alltid en utmaning för forskarna. I boken får varje tema lyckligtvis en egen artikel.

För museimästaren Mats Miinalainen har förberedelserna inför utställningen *Made in Helsinki* betytt att flytta också betydligt tyngre föremål än en uppstoppad kolibri. Förutom helsingforsiska pianofabrikörernas produktion hör maskinerna från Ab Wilh. Salins snörmakeri till den gruppen. Med pallyftaren och trucken hanterar museimästaren vanligtvis även de tyngsta föremålen. Nu när föremålen vid fotograferingen har flyttats ner från lastpallar har museimästaren fått anstränga både hjärnan och musklerna.

Innan skålar på Villa Hagasunds gård i juni kan höjas återstår det att transportera samt hänga textplansch och framställa varje föremål enligt dess estetiska och museologiska krav.

Arbetsbord och verktyg från förgyllarmästaren Akseli Savolainens verkstad.

HELSINGFORS STADSMUSEUM / JUHO NURMI

Forskaren Päivi Roivainen och fotografen István Bolgár ser till att cocktailhatten är färdig för fotograferingen.

Made in Helsinki

Villa Hagasund, Mannerheimvägen 13b. Öppet 12.6.2012–31.8.2013 ons–sön kl. 11–17, tors kl. 11–19. Fritt inträde.

No Exit | Kuvassa kaupunki

Helsinki Photography Biennial tuo kaupunginmuseoon valokuvataiteilijoiden tuoreita näkemyksiä kaupungeista tänä päivänä.

TEKSTI: JARI HARJU, TUTKIJA

Kaupunginmuseo on päänäyttämönä, kun Helsinki Photography Biennial alkaa maaliskuussa 2012. Biennaalin päänäyttely *No Exit* jakautuu Hakasalmen huvilaan ja Sederholmin taloon, joissa on esillä yhteensä yli 30 kansainvälistä ja kotimaista taiteilijaa.

Helsinki Photography Biennial on Valokuvataiteilijoiden liiton järjestämä tapahtuma, jossa esitellään uutta valokuvataidetta. Vuoden 2012 biennaalissa teemana on kaupunki ja urbaani. Näyttelyiden teokset avaavat näkökulmia siihen, millaista kaupunkiympäristöä ihminen rakentaa itselleen ja millaisia muutoksia kaupungeissa tapahtuu eri puolilla maailmaa. Toisaalta kohteena ovat myös kaupunkilaiset itse: miten he kokevat kaupunki-

tilan, käyttävät ja kenties myös muokkaavat sitä omiin tarkoituksiinsa.

Abstraktia kauneutta ja aikamme kysymyksiä

Taiteilijat avaavat kiinnostavia ja usein hyvin subjektiivisia näkökulmia kaupunkiin. Esimerkiksi unkarilaissyntyinen Adam Magyar tutkii työssään *Urban Flow* kaupungin liikettä ja rytmiä käyttämällä tekniikkaa, joka on tuttu urheilukilpailujen maalikamerakuvista. Suomalainen Noomi Ljungdell puolestaan rakentaa kaupunkitopografioita, joissa hän on tulkinnut ja kääntänyt valokuvan abstraktiksi kelluvien sanojen maisemaksi.

Aikamme globaalit kysymykset nousevat esiin näyttelyissä. Suomalaisen Katja Tähjän *Paperittomat* kertoo siirtolaisista, jotka elävät Euroopan kaupungeissa ilman henkilöpapereita, ja romanialaisen Dana Popan valokuvissa on naisia, jotka lähtevät köyhiltä kotiseuduiltaan prostituoiduiksi suurkaupunkeihin.

Ajankohtaisuus näkyy myös töissä, jotka pureutuvat kaupunkien menneisyyteen ja muutokseen. Kanadalainen David McMillan on vuodesta 1994 lähtien kuvannut Pripjatin kaupunkia, joka sijaitsee Tšernobylin ydinvoimalan kupeessa. Hänen kuvistaan voi seurata, miten luonto valtaa takaisin rapistuvan auti kaupungin. Englantilaisen Susan Hillerin videoinstallaatio *J Steet Project* etsii merkkejä juutalaisten historiasta tämän päivän saksalaisista kaupungeista. Lopputulos ei ole historiallinen dokumentti, vaan taideteos, joka vie katsojan keskelle unohtamisen ja muistamisen maisemaa.

Valokuvataiteilijoiden liitto järjestää vuoden 2012 biennaalin yhteistyössä Helsingin kaupunginmuseon kanssa. Päänäyttelyn kuratoi työryhmä, johon kuuluvat valokuvataiteilijat Ari Kakkinen, Marko Karo, Harri Pälvi-ranta, Kari Soinio ja Hanna Weselius sekä museon tutkija Jari Harju. Päänäyttelyn lisäksi HPB12 levittäytyy yli 60 tapahtuman sarjaksi pääkaupunkiseudun museoihin, gallerioihin ja muihin näyttelytiloihin, unohtamatta julkista tilaa.

David McMillan:
Koripallokenttä,
lokakuu 2004.
Sarjasta Pripjat.

Helsinki Photography Biennial: No Exit

Hakasalmen huvilassa 2.3.–22.4.2012 • Sederholmin talossa 2.3.–29.4.2012
Auki ke–su klo 11–17, to klo 11–19. Vapaa pääsy.

Lisätietoja www.hpb.fi

Kadonneet kasvot

Kasvoton muotokuva, signeeraamaton maalaus Nikkilän sairaalan moniulotteisesta 5 000 potilastyön kokoelmasta, vangitsee tutkijansa.

TEKSTI: TOMMI MATIKKA, KUVATAITEILIJÄ, TUTKIMUSAVUSTAJA

Teokset, joiden tekijä jää tuntemattomaksi, vaivaavat tutkijaa. Kutkuttava tietoisuus siitä, että maalaus tai piirustus on ehkä osa suurempaa kokonaisuutta, joka auttaa hahmottamaan Nikkilän sairaalan potilastyökoelmaa, saa tutkijan etsimään kokoelmatietokannasta johtolankoja, vielä kerran.

Kuvataiteilijalle jokainen teos on itsessään haaste. Mekaanisessa luettelointityössä on usein helpompaa katsoa teoksen ohi tekijään. Välillä on kuitenkin otettava haaste vastaan ja katsottava itse teosta, vielä kerran.

Kuka minä olen?

Taiteilija kokee usein tarvetta katsoa itseään ja muita senkin uhalla, että ei pidä näkemästään. Taiteen yhden perimmäisen olemuksen ajatellaan olevan pyrkimys vastata kysymyksiin: Kuka minä olen? Mistä me tulemme? Parhaimmillaan potilastöiden katsoja aktivoituu katsomaan ja näkemään merkityksiä aivan toisin kuin kerronnallisessa taiteessa.

Taidehistoriallisen lokeron mielisairaalapotilaiden taideteoksille tarjoaa niiden mielivalentainen pako perinteisestä taidekoulutuksesta riippuvaisen taiteen todellisuudesta. Nykyisin lokeroon joutuneille löytyy jo nimiä, joista valita: ITE-taide, Outsider Art tai art brut. Olisi sääli, jos nämä ihmisyiden rakennuspalikoita heijastelevat teokset jäisivät ainoastaan potilaiden elämäntarinoihin kiinnittyväksi kuvitukseksi ilman sen suurempaa, henkistä tai jopa hengellistä antia.

Tietokanta galleriana

Kokoelmatietokanta on tutkijalle kuin täyteen ahdettu galleria: kuvia sadoista tallennetuista teoksista, joiden äärelle ei ole ollut aikaa jäädä luettelointityötä tehdessä. Inhimillinen uteliaisuus ja kokonaisuuden hahmottamisen tarve ovat ylittäneet halun pysähtyä ja tarkastella lähemmin yksittäistä teosta.

Vähitellen muistin muodostettua kokonais kuvan kokoelmasta tuntuu luonnolliselta pysähtyä yhteen kuvaan, jonka ehkä aiemmin sivuutti, ja pyytää museomestaria nostamaan jo täyteen pakattu lava hyllyltä takaisin uutta tarkastelua varten. Ei ole yllättävää, että lopulta kokoelmasta muistuvat mieleen juuri kasvot.

Signeeraamaton potilastyö, vesiväri paperille.

Katseen kohteena

Toisten läsnäolosta huolimatta moni sairas kokee jäävänsä yksin. Oma mieli on vajavainen tulkitsemaan minän muutoksia. Todellisuus ja kokemus todellisuudesta voivat riitaantua. Pelastuksen täytyy tulla ulkoapäin. Tiedostamaton voi tulla esille terapeuttisen kuvanteon kautta.

Jotain jää
silloinkin, kun kaikki
tunnistettava
hajoaa.

Olisi helppoa kääntää katse pois toisista ihmisistä tai heidän kasvoistaan – antaa sairauden päättää.

Yhtä helppoa olisi olla katsomatta itseään, omia virheitään, omaa historiaansa tai sairauttaan.

Nikkilän kokoelmassa olevien muotokuvien ja erilaisten kasvoista tehtyjen lähikuvien määrä todistaa kuitenkin potilaiden täysin päinvastaisesta tahdosta –

tahdosta kurottua kohti tunnistettavaa, joskin samaan aikaan itselle kaukaista toiseutta. Juontui tuo tahto taideterapian muodoista tai potilaan ponnistelusta kohti eheämpää mieltä, rakentuvat moninaiset henkilökuvat väistämättä yhdeksi Nikkilän kokoelman kulmakivistä.

Kasvoton muotokuva

Mitä jää jäljelle, kun kasvot menettävät merkityksensä? Kohdettaan tarkasti jäljentävä muotokuva on katsojalle helposti itsestäänselvyys. Taiteilijalla on usein ajatus siitä, että katsottaessa pintaa syvemmälle on otettava riski, jonka lopuksi saavutetaan palkinto tai toisaalta jopa menetys. Palkintokin on kenties vain ymmärrys omasta pienuudesta, itsestä, jonka kanssa ei kerta kaikkiaan pärjää ilman ulkopuolisen läsnäoloa – oli tuo ulkopuolinen sitten kasvoiltaan tuttu tai tuntematon.

Tällaisen riskin ovat ottaneet taiteilijat Elina Merenmies ja Nikkilän sairaalan taideterapeuttinakin toiminut Rafael Wardi taannoisilla muotokuvillaan Pekka Korpisesta ja Tarja Halosesta, joiden kasvopiirteet hämärtyvät tunnistamattomiksi maalauksissa. Kun näköisyys poistuu, paljastuvat katsojan odotukset ja odotuksista johtuvat pettymykset – kuin omaisten pettymykset paljastetun sairauden edessä. On vain uskottava taiteilijaa: Kyllä, se on kuva hänestä. Jäljellä on ainoastaan hiljainen lupaus: Jotain jää silloinkin, kun kaikki tunnistettava hajoaa.

Kasvoton potilastyö jää muiden pakattujen teosten kanssa halliin odottamaan seuraavaa näyttelyä. Entä sitten kun on kadotettu yhteys toisiin ihmisiin? Entä jos peilistä tuijottavien silmien taakse vetäytyneet muistot ovat niin kivuliaita, että ne pakotettuina lakkaavat olemasta? Lakkaako peilistä tuijottava ihmisenkin olemasta?

Tutkijan työpöydältä

MUSEON TUTKIJAT KERTOVAT KIINTOISISTA ESINEISTÄ, KUVISTA JA HELSINGIN HISTORIAN ILMIÖISTÄ, JOIHIN HE OVAT TÖRMÄNNEET TYÖSSÄÄN.

KEISARIAJAN KAIKUJA

Pukinmäkeläisestä purkotalosta otettiin talteen kaksi vanhaa julistetta, jotka esittävät Venäjän–Japanin-sodan (1904–05) avaustaistelua Port Arthurissa (nykyinen Lüshunkou Kiinan kansantasavallassa Liaodongin niemimaan eteläkärjessä). Museoon päätynyt juliste on komea kromolitografia, jonka tekijä on M. T. Solovjev. Siinä on dramaattisia kuvia tulta syöksevästä tykeistä ja tuhoutuvista sotalaivoista. Port Arthurin edustalla tuhoutui Venäjän Tyynenmeren-laivasto. Keskellä julistetta on amiraali Jevgeni Aleksejev, joka johti Port Arthurin puolustusta Japanin laivaston komentajaa, amiraali Togoa, vastaan. Toinen muotokuva esittää Venäjän Mantšurian-joukkojen komentajaa, kenraali Aleksei Kuropatkinia.

Japanin laivasto yllätti yöllisellä torpedohyökkäyksellä Venäjän sotalaivaston Port Arthurin edustalla helmikuun alussa 1904. Japani pommitti tukikohtaa ankarasti ja pisti sen saartoon. Venäjän laivaston komentaja, amiraali Stepan Makaroff, kuoli lippulaiva Petropavlovskin ajettua japanilaisten miinakenttään Port Arthurin edustalla 13.4.1904. Venäläiset räjäyttivät Port Arthurin 1.1.1905 ja antautuivat seuraavana päivänä kenraali Nogille, joka otti alueen komentoonsa. Helsingissä sepitettiin tästä *Banzai*-viisu:

LIEKKI KAUPUNGIN VARJOISSA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SIMO RISTA

Alkoholisteja Helsinginkadulla vuoden 1970 paikkeilla.

Marja Pehkonen

tutkija

*Yksi ja yhdeksän nolla ja neljä
japaneesit pehmitti sen Ryssän Nikun seljän,
sumfatiritirallaa, niinhän se taisi olla,
sumfatiriti ratiriti rallallaa.*

*Kun kirsikat Japanissa parahiten kukki,
se Togo-poika laivoillansa salmia tukki.*

*Kun japaneesit laivoillaan Artturiin kulki,
sipuli- ja kaalitien ne ryssiltä sulki.*

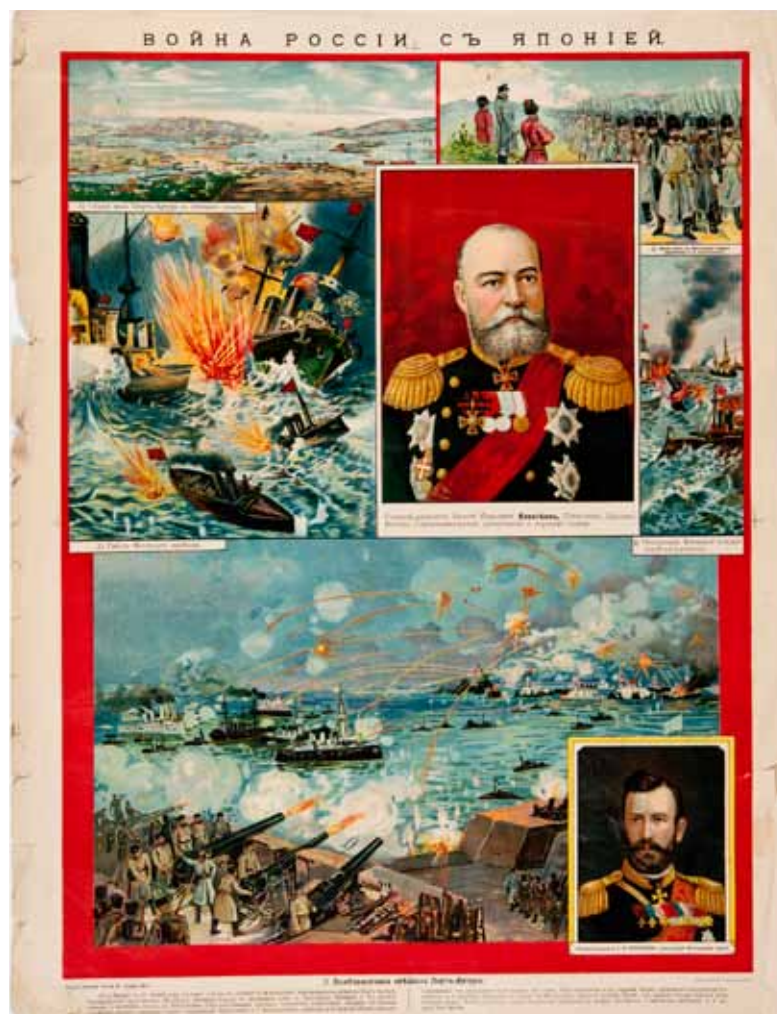
*Bobrikoffi pitkin maita kolehtia kantaa,
kaikenlaista kerätään, mitä kukin antaa.*

*Togo-poika laivoillansa hyppää ja hääää,
Makarohvi omillansa päästi vähän väärään.*

*Ei se huoli Togo-poika, päälle se painaa.
Pohjassa jo makaapi Makarohvi-vainaa,*

*Kun japaneesit ampuivat sen varjaagin rikki,
kerrottiin ett' Pietarissa issikatkin itki.*

*Suomehenkin Japanista tuotiin uusi muoti,
Täällä sattui Bobrikoffiin suomalaisen luoti.*

Kaija Keränen

tutkija

Kaupunginmuseon verkkosivuilla on avattu *Explore Poverty*-näyttely, jossa köyhyys ja siihen liittyvä huono-osaisuus saavat kasvot Helsingin lisäksi Luxemburgissa, Saksassa ja Yhdysvalloissa. Yksi 1970-luvun vaihteen Helsinkiä kuvittava esine on Alkon valmistama arkinen muovipullo.

Denaturoitu taloussprii, *tenu, tenttu, liekki*, oli päihdeongelmaisten keskuudessa suosittu korvike, joka näkyi, kuului ja haisi aikansa kaupunkikuvassa. Halpa hinta ja 94-prosenttinen alkoholipitoisuus takasivat sille etulyöntiaseman valmistajan muiden tuotteiden joukossa. Tavallisen alkoholin ostamista vaikeutti myös niin sanottu viinakortti vuoteen 1971 asti.

Simo Ristan valokuvasta voi erottaa lumisohjoon heitellyt spriipullot. Nykyaajan "kunnon kansalaiselle" sammuneiden näkeminen päiväkävelyllä ei välttämättä ole mikään uusi asia. Alkoholisteista tuli kuitenkin

yleinen näky kaupungilla vasta t-spriin käytön myötä, ja maaltamuuton kiihkeinä vuosina 1960-luvulla asunnottomat päihdeongelmaiset nousivat uutena ilmiönä suuren yleisön tietoisuuteen.

Eräässä vaiheessa t-spriihin lisättiin ripulia aiheuttavaa ainetta myynnin tyrehtyttämiseksi. Myynti ei tyrehtynyt, mutta haju raitiovaunuissa sen sijaan lisääntyi. Kun ulkomaita myöten julkaistiin uutisia pakkasöissä kuolleista päihtyneistä, sai Ruoholahteen perustettu legendaarinen asuntola alkunsa. Helsingiläiset ristivät paikan pian Liekkihotelliksi asukkaiden suosiman juoman mukaan. Myöhemmin sama rakennus tunnettiin myös Lepakoluolana.

T-spriin käyttö jäi historiaan, kun terveydelle vaarallinen tuote vedettiin pois markkinoilta vuonna 1972. Liekkikuvioiseen muovipulloon voi kuitenkin hyvällä syyllä katsoa kiteytyvän palan Helsingin varjoista historiaa.

Tuomarinkylän kartanon päärakennus 1958 ennen restaurointia.

Tuomarinkylän kartano museona 50 vuotta

Pohjois-Helsingissä Vantaanjoen ranta-
milla, peltojen keskellä kohoaa Tuoma-
rinkylän kartanonmäki. Sen nimi on
peräisin keskiajalta, ja suurtilaksi
alue muotoutui 1700-luvulla. Ny-
kyinen päärakennus pihapii-
reineen rakennettiin 1790-lu-
vulla sotakamreeri Johannes
Weckströmin isännöidessä
kartanoa. Vuonna 1845 kar-
tano siirtyi kauppias Jacob
Kavaleffille, jonka jälkeläiset
myivät sen Helsingin kaupun-
gille 1917. Kavaleffit saivat asua
päärakennuksessa vuoteen 1957.

Kartanomuseossa vaikuttava huone-
sarja johdattaa tyylihistorian halki.

Museonystävien toimintaa

Helsingin kaupunginmuseon ystävät
vierailevat kevätkaudella 2012 mo-
nissa näyttelyissä ja museon koko-
elmakeskuksessa. Retkiä tehdään
muun muassa Lahteen, Lohjalle ja
Loviisaan. Museonystäviin voi liit-
tyä kaupunginmuseon kotisivujen
Palvelut-sivun kautta tai noutamalla
museosta liittymislomakkeen.

Päärakennus restauroitiin 1700-luvun
asuun 1960–61 ja Helsingin pääkaupungik-
si korottamisen 150-vuotispäivänä 8.4.1962
neljässä huoneessa avattiin kaupungin-
museon ensimmäinen sivuosasto, joka
esitteli 1700–1800-lukujen sisustusesineitä.
Vuosina 1985–86 kartanon sisätilat ja katto-
maalaukset restauroitiin ja museo sai koko
talon käyttöönsä.

Myös pehtorintalo tuli 1986 näyttelyti-
laksi, mutta siitä on sittemmin luovuttu.
Toisessa sivurakennuksessa oli 1992–2010
Lastenmuseo, jonka toiminta jatkuu
marraskuussa 2012 Sederholmin talossa.
Tuomarinkylän kartanomuseo juhlii siis
50. toimintavuottaan samanhenkisenä
kuin avautuessaan: kauniit salit täyttää
Tyylikästä-näyttely, joka esittelee sisus-
tusesineitä barokista jugendiin.

Pää ja sydän

Kaupungintalon aulan Virka Galleriassa on 4.4.–17.6.2012 Helsingin
200-vuotisen pääkaupunkiuden juhlanäyttely Pää ja sydän, jonka
toteutukseen myös kaupunginmuseo on osallistunut. Näyttely ker-
too elämyksellisesti, miten Helsingistä tuli Suomen pääkaupunki
ja miten se on vaikuttanut kaupungin kehitykseen. Näyttelyä täy-
dentää runsas oheisohjelma sekä kävelyretkiesite, joka johdattaa
Senaatintoria ympäröiviin vanhoihin kortteleihin ja tarjoaa niin
historian suuria linjoja kuin herkullisia tarinoitakin.

Lisätietoja www.virka.fi.

Keisarillinen palatsi, nykyinen
Presidentinlinna 1860-luvulla.

Kärbölen kylän ennen
1600-luvun loppua
autioitunut tontti
Kaarelassa.

V.-P. SUHONEN

Helsingin keskiaikaiset kylät kartoitettu

Maaseutuelämästä keskiajan Suomessa ei vielä kymmenkunta vuotta sitten tiedetty juuri mitään. Viime vuosina löydetty Espoon Mankbyn ja Vantaan Gubbackan 1500-luvulla hylätyt kylät ovat mullistaneet aiemmat käsitykset. Arkeologiset kaivaukset hyvin säilyneillä kylätonteilla ovat tuoneet esiin rikkaan löytöaineiston ja paljon uutta tietoa.

Helsingin kaupunginmuseo halusi selvittää, onko myös Helsingin alueella autioituneita keskiajan tai uuden ajan alun kylätontteja ja onko niillä säilynyt vanhoja rakenteita tai kulttuurikerroksia. Selvitystyö tilattiin Museovirastolta, joka teki inventoinnin syksyllä 2011.

Selvityksen mukaan Helsingissä on viitisensataa vuotta sitten ollut ainakin 52 kylää

ja kartanoa. Niiden alueelta tarkastettiin 95 kohdetta, joista 81 rauhoitettiin muinaismuistolain nojalla. Tulevien tutkimusten kannalta kiintoisimpia ovat varhain, ennen 1600-luvun loppua autioituneet kylät kuten Heikby Munkkiniemessä, Noringsböle

Vuosaarella, Östervikby Viikissä sekä eritoten Kärböle Kaarelassa.

Inventointiraporttiin voi tutustua osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi.

Voit tilata sähköpostiisi Helsingin kaupunginmuseon uutiskirjeen, jossa kerrotaan museon näyttelyistä, tapahtumista ja muusta toiminnasta. Maksuton uutiskirje ilmestyy noin kerran kuukaudessa. Voit tilata ilmaiseksi kotiosoitteeseesi myös kahdesti vuodessa tulevan Sofia-lehden. Molemmat tilaukset voi tehdä museon verkkosivulla osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi tai jossakin museon näyttelypisteistä.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / JUHO NURMI

Köyhyys eilen ja tänään verkossa

Näetkö köyhyyttä ympärilläsi? Onko kaikilla köyhillä yhtä suuri oikeus apuun? Onko hyvinvoinnille muita mittareita kuin raha? Näitä ja muita ajankohtaisia kysymyksiä Helsingin kaupunginmuseo pohtii yhdessä kolmen muun museon kanssa verkkonäyttelyssä *Explore Poverty*. Löydät sen osoitteesta www.explore-poverty.org.

In her leading article, museum director Tiina Merisalo rejoices about a double jubilee for the City. In 2012, Helsinki celebrates its bicentennial as the capital of Finland, a status that was decreed by the Russian Emperor Alexander I in 1812. This year, Helsinki bears also the title of the World Design Capital, which emphasizes the important role that design has in Finnish everyday life. The City Museum actively takes part in both jubilees, offering an extraordinarily rich programme.

The Museum dedicates a book and an exhibition to the memories and photos of the residents of a Helsinki suburb, Pihlajamäki, founded 50 years ago. As a groundbreaking example of modern suburban architecture and building technology, Pihlajamäki was subject to a heated debate in the 1960s and 70s, dominated by heavily critical journalists and experts in social sciences. Today, the architectural value of Pihlajamäki is acknowledged and it is protected as a monument. Now, the

Made in Helsinki 1700–2012 exhibition presents the history of crafts and design in Helsinki with many striking exhibits like this “myriapod”, an extending dining table, manufactured by a local carpenter in the mid-1800s.

City Museum lets us hear the stories of the residents, who mostly have been pleased with their life in this controversial suburb.

Design in Helsinki Films, an exhibition opening in February, reveals the visual imagery of films shot in Helsinki between the 1930s and the 1960s. Design and architecture had a huge impact on films, as they allowed the creation of different urban atmospheres. Designer clothes for films, made-up homes and environments commented on the prevailing reality, exaggerated contemporary phenomena and peeked into the future through imagination. The exhibition will also highlight lesser-known Finnish film makers: set designers and clothing designers that helped realise the actors’ glamour. At the same time, the exhibition takes a look at the work of design professionals at Helsinki film studios.

The largest exhibition that the City Museum opens during the World Design Capital year is called Made in Helsinki. It presents Helsinki products and manufacturers from the 1700s to the present day and illuminates the concept of design from a new angle – its deep historical roots. Exhibits selected by curators from the Museum’s vast collections show the many

facets of Helsinki design: for example, silverware from the 18th century, pianos and women’s hats from the 19th century as well as children’s overalls from the 1970s. The preparation of the exhibition and book has demanded a huge amount of work.

The bicentennial of Helsinki as the Finnish capital is marked by a special exhibition at the Virka Gallery in the Town Hall, prepared in co-operation with the Museum. Also the historical café event in the Sederholm House, this June arranged for the fifth time, celebrates Helsinki’s first years as capital. The highly successful cafés are a joint project of the Museum and Palmia, the City-owned caterer. Each café is preceded by months of research and experiments, as interpreting historical recipes for a contemporary professional kitchen requires the expertise of both museum curators and pastry chefs.

Helsinki Photography Biennial, a festival organized by the Union of Artist Photographers, offers an exhibition called *No Exit* in two of our museums. The theme is cities and urban life. International artist photographers have studied, not avoiding challenging questions, how people experience urban space and how they use and shape their environment.

A surprising museum can be found in Vantaa, just 15 km north from central Helsinki: a small agricultural museum run by a local association. It cherishes the memories of rural life and Swedish-speaking farmers in Helsingē parish, a neighbour of Helsinki, which became a city only in 1974. This museum is an admirable example of the results that devoted amateurs can reach. For instance, the new buildings housing the exhibitions and the museum’s many activities are mostly built by volunteers.

The Museum’s collections always offer new insights to the curators. In this issue, they present an intriguing portrait without a face, painted by a patient at a mental asylum, a Russian poster honouring the admirals defeated by the Japanese at the Port Arthur naval battle in 1904 and a simple plastic bottle of denatured alcohol, reminding about alcoholism and its serious social consequences which became a visible and stinky feature of Helsinki’s street life during the 1960s, a period of very rapid urbanisation.

HELSINKI CITY MUSEUM / ISTVAN BOLGAR AND JUHO NURMI

Tapahtumakalenteri

KAIKKIIN TAPAHTUMIIN ON VAPAA PÄÄSY.

KAPIOT KUNTOON

Tuomarinkylän kartanomuseossa tutustutaan häätapojen historiaan ja vanhoihin kirjontatekniikoihin sunnuntaisin tammi-helmikuussa.

GLAMOURIN SALAT

"Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyn oheisohjelma kurkistaa elokuvastudioiden kullisseihin ja kavaltaa entisajan filmitähtien kauneusniksit.

PIKNIKILLE KARTANONPUISTOON

Tuomarinkylän kartanomuseon 50-vuotisjuhlan kunniaksi kartanon kauniissa puistossa järjestetään historiallinen piknik sunnuntaina 19.8.2012.

TAMMIKUU

- su 22.1. *Kapiot kuntoon*: visualisti Marianne Palosen esitelmä 1800-luvun morsiamen häättyyli klo 13–14.30 Tuomarinkylän kartanomuseossa.
- su 29.1. *Kapiot kuntoon*: tutkija Marja-Liisa Lehdon esitelmä *Joko kirjoit kapiosi?* sekä kirjontatyöpaja keittiötekstiileistä klo 13–16 Tuomarinkylän kartanomuseossa.

HELMIKUU

- su 5.2. *Kapiot kuntoon*: tutkija Jere Jäppisen esitelmä *Häämusiikin historiaa* sekä kirjontatyöpaja kylpyhuonetekstiileistä klo 13–16 Tuomarinkylän kartanomuseossa.
- su 12.2. *Kapiot kuntoon*: museolehtori Hilikka Vallisaaren esitelmä *Entisajan häätavat* sekä kirjontatyöpaja nenäliinoista klo 13–16 Tuomarinkylän kartanomuseossa.
- su 19.2. *Laskiainen kartanolla* -perhetapahtuma klo 11–15 Tuomarinkylän kartanomuseon puistossa.
- su 19.2. *Kapiot kuntoon*: kirjontatyöpaja vuodetekstiileistä klo 13–16 Tuomarinkylän kartanomuseossa.

MAALISKUU

- to 1.3. Yleisöopastus klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.
- ke 7.3. *Nostalgiset Helsinki-elokuvat* -muistelutuokio klo 13–14.30 kuva-arkistossa Sofiankatu 4:ssä.
- to 15.3. Guidning kl. 17 i utställningen "Mer funkis, Reino!" på Sofiegatan 4.
- to 22.3. *Lahja paljastaa filmistudion salat!* Draamakierros klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.
- ke 28.3. Näin ehostetaan ja kammataan 1930-luvun filmitähti. Tyylinäytös klo 13–14.30 kuva-arkistossa Sofiankatu 4:ssä.
- to 29.3. Yleisöopastus klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.

HUHTIKUU

- ke 11.4. *Glamourkoruja filmitähtien tyyliin* -työpaja klo 13–14.30 kuva-arkistossa Sofiankatu 4:ssä.
- to 12.4. Guidning kl. 17 i utställningen "Mer funkis, Reino!" på Sofiegatan 4.
- to 19.4. *Lahja paljastaa filmistudion salat!* Draamakierros klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.
- su 22.4. Yleisöopastus klo 14 Tyylikästä -näyttelyssä Tuomarinkylän kartanomuseossa.
- to 26.4. Yleisöopastus klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.

TOUKOKUU

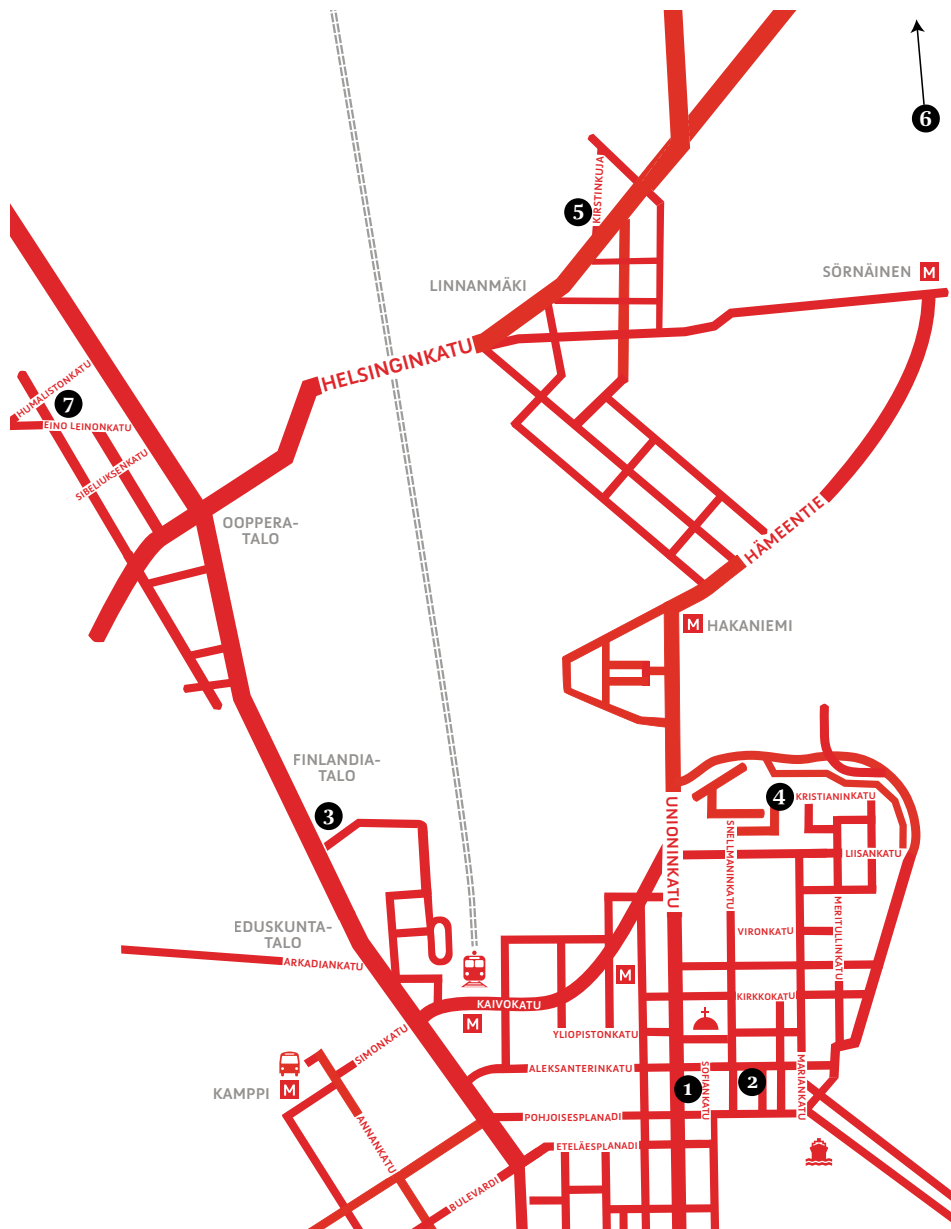
- to 10.5. Yleisöopastus klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.
- to 10.5. *Ilta museossa* klo 19–22 Sofiankatu 4:ssä.
- la 12.5. *Koko perheen historiallinen kevätjuhla* klo 12–16 Sofiankadulla.
- ke 23.5. *Elämää Pitkän sillan takana* -muistelu- ja virkkaustyöpaja klo 13–14.30 Työväenasuntomuseossa.
- to 24.5. Yleisöopastus klo 17 "Enemmän funkista, Reino!" -näyttelyssä Sofiankatu 4:ssä.

KESÄKUU

- 9.–17.6. *Café Empire* Sederholmin talossa.
- pe 15.6. *Puutarhahuhla* klo 14–18 Työväenasuntomuseossa.

ELOKUU

- su 19.8. *Historiallinen piknik* klo 13–16 Tuomarinkylän kartanomuseon puistossa.
- to 23.8. *Taiteiden yö* Sofiankatu 4:ssä "Enemmän funkista, Reino!" -näyttely on auki klo 19–22. Sederholmin talossa *Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä* -näyttely on auki klo 19–22. Hakasalmen huvilassa *Made in Helsinki 1700–2012* -näyttely on auki klo 19–22. Tuomarinkylän kartanolla on ohjelmaa koko perheelle klo 17–21.

Helsingin kaupunginmuseo

PL 4300
FI-00099 Helsingin kaupunki
Puh. (09) 3103 6630
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Helsingfors stadsmuseum

PB 4300
FI-00099 Helsingfors stad
Tfn (09) 3103 6630
www.helsingforsstadsmuseum.fi

Helsinki City Museum

P.O.Box 4300
FI-00099 City of Helsinki
Tel. (09) 3103 6630
www.helsinkicitymuseum.fi

Löydä nostalgisten Helsinki-elokuvien huikea visuaalinen maailma ja sen tekijät.

Kaupunginmuseon päärakennuksessa on 15.2. alkaen "Enemmän funkista, Reino!" – Design Helsinki-elokuvissa -näyttely. Kino Engel 2:ssa esitetään päivittäin Helsinki-aiheisia dokumenttifilmejä.

1 Sofiankatu 4
15.2.2012–13.1.2013
ma–pe klo 9–17, to klo 9–19, la–su klo 11–17

Koiria, kaupunkikuvia ja lähiö-muistoja kantakaupungin vanhimmassa kivitalossa.

29.1. asti Enteeet ja ennustukset Koiramäen tapaan. 2.3.–29.4. Helsinki Photography Biennial: No Exit. 12.5.–26.8. Näköalapaikka – kertomuksia Pihlajamäestä.

2 Sederholmian talo
Aleksanterinkatu 18, puh. 3107 8519
Näyttelyiden aikana ke–su klo 11–17, to klo 11–19

Kansainvälistä valokuvataidetta ja helsinkiläisen designin juuria vanhassa huvilassa.

Finlandia-talon vieressä, elegantissa 1840-luvun huvilassa on 2.3.–22.4. Helsinki Photography Biennialin valokuvanaäyttely No Exit ja 12.6. alkaen Made in Helsinki 1700–2012 -näyttely.

3 Hakasalmen huvila
Mannerheimintie 13d, puh. 3103 6529
Näyttelyiden aikana ke–su klo 11–17, to klo 11–19

Tunnelmallinen pikkuporvariskoti Kruununhaan sydämessä.

Kantakaupungin vanhin paikallaan säilynyt puutalo, joka valmistui 1818, on sisustettu 1860-luvun pikkuporvariskodiksi. Joulun alla museossa on arkisin poikkeusaukioloajat.

4 Ruiskumestarin talo
Kristianinkatu 12, puh. 3107 1549 tai 3103 6630
6.6.–16.9 ke–su klo 11–17

Pieniä koteja ja pihapuiden suhina: kodikas museo esittelee hellahuoneiden arkea.

Linnanmäen juurella sijaitseva tunnelmallinen museo esittelee 1900-luvun helsinkiläisten työläiskotien elämää, joka heijastaa kaikkien suomalaisten arkipäivän historiaa.

5 Työväenasuntomuseo
Kirstinkuja 4, puh. 3107 1548 tai 3103 6630
9.5.–30.9 ke–su klo 11–17

Tyylikästä-näyttely esittelee sisustustyyliä barokista jugendiin.

Tuomarinkylän kartano 1790-luvulta sijaitsee Pohjois-Helsingissä. Päärakennuksessa on esillä kaupunginmuseon hienon huonekalu- ja koriste-esinekokelman aarteita.

6 Tuomarinkylän kartanomuseo
Tuomarinkyläntie 7, puh. 3107 1568
ke–su klo 11–17

Istahda menneen ajan ratikkaan tunnelmoimaan.

Helsingin vanhin raitiovaunuhalli (vuodelta 1900) on osa Kulttuuritehdas Korjaamoa. Ratikkamuseon näyttelyssä tarkastellaan Helsingin raitiovaunujen vaiheita matkustajan näkökulmasta.

7 Ratikkamuseo
Töölönkatu 51 A, puh. 3103 6630
ma–su klo 11–17

Seitsemän museota – aina vapaa pääsy!